

ПЛАН РАДА НА МЕДИЦИНСКОМ ФАКУЛТЕТУ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ ЗА ШК. 2024/25. и 2025/26. годину

План рада је програмски документ којим се планирају најважнији аспекти основне делатности Медицинског факултета Универзитета у Београду (МФУБ), у наредном двогодишњем периоду. План рада је сачињен у складу са Статутом Медицинског факултета и другим стратешким документима који чине правну основу рада Факултета.

МФУБ ће и у наредном двогодишњем периоду организовати активности у складу са својом мисијом да функционише као аутономна, савремена, транспарентна и друштвено одговорна високошколска институција чија сврха је модерно образовање здравствених радника (доктора медицине, мастрераната, доктораната, специјалиста, субспецијалиста, дипломираних медицинских сестара и др.), који ће обезбедити адекватну заштиту здравља за генерације које долазе.

МФУБ као члан Београдског универзитета функционише на принципима Хумболтовог модела образовања, односно синергији образовања и научних истраживања. Програм наставе на интегрисаним академским студијама је усклађен са начином одвијања наставе у складу основним принципима Болоњске декларације од 2004. године. Од 2006. године до данас програм је додатно унапређиван у три циклуса акредитације од стране националног акредитационог тела (НАТ). Програм је 2019. године добио и међународну акредитацију од стране Удружења Медицинских факултета Европе (Association of Medical Schools of Europe (AMSE)). Веома је важно да се на МФУБ поштују стандарди и принципи Светске федерације за медицинску едукацију (World Federation of Medical Education, WFME) за све области медицинског образовања, у чему су Заједница медицинских факултета, МФУБ и НАТ направили значајан искорак последњих месеци. Наиме, у току је процес акредитације НАТ-а код WFME, а МФУБ је као највећи факултет у региону подвргнут међународној акредитационој процедури. На овај начин ће и за докторе медицине који након 1. јануара 2025. године заврше интегрисане академске студије бити омогућено аплицирање код Educational Commission for Foreign Medical Graduates (ECFMG) и усавршавање у иностранству.

Двадесет година од почетка извођења реформисане наставе на интегрисаним академским студијама (ИАС) и осамнаест година након прве националне акредитације, потребно је сачинити детаљну анализу успешности програма анализом показатеља пролазности студената и анализом података о евалуацији и самоевалуацији.

Активности у организацији и унапређењу Интегрисаних академских студија

Потребно је велику пажњу посветити усклађивању курикулума интегрисаних академских студија у складу са трећом верзијом принципа и стандарда WFME, који су објављени 2020. године, модернизацији методологије извођења наставе и унапређењу мобилности студената ИАС, као и праћењу каријере будућих лекара, тзв. АЛУМНИ програму. Наведене активности ће у великој мери утицати на позиционирање МФУБ на ранг листама квалитета високошколских институција (нпр. QS листа).

Кључне активности које треба покренути у погледу унапређења процеса реализације интегрисаних академских студија (ИАС) јесу:

- Усклађивање са европским програмима у структури наставе (увођење нових обавезних предмета, нпр. Биологија ћелије) и пажљива припрема промене курикулума која би укључила функционално хоризонтално и вертикално међупредметно повезивање, уз очувану базичну организацију катедри и очуван фонд часова. У овом смислу је важна активна партиципација у оквиру WFME, AMSE и чланство у Међународном удружењу за едукацију здравствених професионалаца (International Association for Health Professions Education, AMEE).
- Даља модернизација начина извођења наставе, у складу са најновијим технолошким иновацијама, прилагођена новим генерацијама студената. У овом сегменту је веома важно активно учешће студентских представника, пажљива анализа података студентске евалуације наставе, као и иновативни потенцијал средње и млађе генерације наставника. С обзиром да је у време пандемије ковида дигитализација наставе доживела свој процват, потребно је омогућити приступ богатој наставној грађи упоредо са извођењем наставе уживо. Узимајући у обзир величину студентских група за извођење наставе, потребно је размотрити увођење методологије учења у чијем центру се налази студент (енгл. Student centered teaching), подстицати менторски рад студената, као и коришћење савремених платформи за промоцију успешних програма на МФУБ. Свакако је потребно осавременити и унапредити интернет страницу МФУБ. Премиса за модернизацију наставе је усавршавање педагошких компетенција наставника и сарадника.
- Модернизација начина провере знања са нагласком на практичне вештине и увођење електронског полагања испита у компјутерским учионицама на предметима на којима постоји сагласност чланова катедре за овај начин провере знања. У састављању банака питања према нивоима знања, значајну помоћ би пружила и институтционална претплата на велике банке медицинских питања. Аутоматско генерисање тестова и полагање у компјутерским учионицама би додатно унапредили овај аспект наставе и смањили оптерећење наставника.
- Један од начина за унапређење мобилности студената је приступање потписивању билатералних споразума са факултетима са којима постоји комплементарност у садржају програма. Овај модел који се примењује на многим факултетима у Европи донекле би уравнотежио однос између иностраних студената заинтересованих за студијски боравак на МФУБ и наших студената који би проводили време на медицинским факултетима у иностранству.
- Студентима је, поред пружања подршке у развоју академских вештина и планирању каријере, кроз мрежу ненаставних активности потребно помоћи у одржавању стабилности њиховог физичког и менталног здравља на једном престижном факултету као што је МФУБ. Уколико то буде потребно, у случају личних проблема студената, потребно је обезбедити одговарајућу подршку.

- Када је у питању уписна политика потребно је да се у оквиру Заједнице медицинских факултета и даље инсистира на задржавању пријемног испита, у складу са напорима претходног Деканског колегијума.
- Новоуписани студенти факултета би првог дана студија требало да имају контакт са својим старијим колегама (нпр. члановима студентског парламента и његових секција, као и другим мотивисаним колегама), који би им помогли као ментори давањем практичних упутстава у погледу организације рада на факултету.
- Уколико то буде финансијски изводљиво, свим новоуписаним студентима би требало поделити материјал са симболима МФУБ. Ови показатељи добродошлице, заједно са подршком МФУБ ненаставним активностима студената под његовим кровом, треба да позитивно утичу на осећај припадности и лојалности Школи.

Готово тродеценијско искуство са програмом ИАС на енглеском језику, а посебно значајна унапређења у организацији припреме за упис кандидата, пријемног испита и организацији наставе, последњих неколико година имају за резултат константно интересовање студената из иностранства за овај тип студија на МФУБ.

- Имајући у виду недавне акредитације медицинских факултета на енглеском језику у региону, потребно је високим квалитетом наставе и ангажовањем свих наставника, сарадника и ненаставног особља обезбедити одрживи развој наставе на енглеском језику на МФУБ, укључујући и повећање броја новоуписаних студената.
- Потребне су даље активности на промоцији овог програма на међународном нивоу и свест о његовом значају у побољшању материјалног статуса наставног и ненаставног особља. Извођење квалитетне наставе на енглеском језику је и један од разлога за велику атрактивност МФУБ у програмима размене (нпр. ЕРАЗМУС).
- Иако је прихватање студената на први поглед оптерећење за овај вид наставе коју редовни студенти плаћају, веће учешће страних студената је инвестиција за будућност, пре свега због чињенице да ће кроз АЛУМНИ повећати препознатљивост наше школе у свету.
- Даље активности обухватиле би наглашенију промоцију програма на међународним листама квалитета високошколских институција, наставак тренда компетитивног уписа на овај програм и припремне радње на обезбеђивању смештајних капацитета за стране студенте.

Активности у организацији и унапређењу Основних академских студија

За даљи раст и развој јединог акредитованог програма основних академских студија, који на МФУБ школује дипломиране медицинске сестре, је кључно препознавање на листи занимања здравствених радника.

- Потребно је размотрити и могућност реализације додатних програма ОАС за којима постоји потреба у Републици Србији.
- У светлу чињенице да на МФУБ постоји изванредна кадровска инфраструктура, односно европски и светски експерти у области гојазности и поремећаја исхране, затим етаблирани наставници и стручњаци који се баве истраживањима микробиоте, физиологије, биохемије и патофизиологије варења, као и компететни наставници из ужих научних области природних наука (медицинска хемија и физика), потребно је размотрити могућност увођења новог програма основних академских студија из области науке о исхрани, који би био прави одговор на појачане потребе за овим профилем у Републици Србији.

Активности у организацији и унапређењу Докторских академских студија

Медицински факултет Универзитета у Београду организује докторске академске студије (ДАС) из медицинских наука, у складу са Законом о високом образовању од давне 2006. године и стандардима ORPHEUS-а од 2014. године, што је означило почетак новог циклуса у едукацији докторанада на МФУБ.

- Последњих неколико година програм је значајно унапређен увођењем нових модула и структурним изменама на обавезним предметима првог семестра, па програм ДАС на МФУБ покрива спектар од 29 базичних, превентивних и клиничких тематских области. Интересовање за овај облик едукације континуирано расте, па се последњих година уписује велики број кандидата. Број кандидата који на годишњем нивоу успешно одбране докторске дисертације на МФУБ је око 60.
- У наредном периоду је потребно радити на побољшању односа између броја уписаних кандидата на ДАС и броја кандидата који су успешно завршили овај програм. У том смислу је посебно значајна интеракција са Секцијом студената ДАС, евалуација показатеља успешности програма и супервизије, како би се предузеле мере за унапређење ефикасности студирања на ДАС.

Кључне активности у циљу даљег унапређења програма ДАС укључују:

- Увођење нових вештина које ће кандидатима помоћи да одговоре на нове изазове у међународном академском простору у смислу организовања курсева о примени вештачке интелигенције у биомедицинским истраживањима, укључивања у истраживачке мреже, преговарања са бизнис партнерима, сналажења и разумевања у различитим политичким и културолошким околностима.
- Даљи развој система вредновања и самовредновања студената и ментора.
- Интернационализација и промоција докторских академских студија у земљама у региону као и у другим земљама. Потписивањем споразума о сарадњи са комплементарним Универзитетима/факултетима потребно је

радити на повећању броја *cotutelle* програма, у складу са досадашњом добром праксом.

- Унапређење флексибилности модула ДАС, чији курикулуми треба да иду у корак са савременом науком и прате интересовања кандидата.

Активности у организацији и унапређењу мастер академских студија и мастер струковних студија

Вишегодишње искуство у извођењу изузетно квалитетних програма мастер академских и мастер струковних студија је показало да се у овој области едукације отвара значајан простор за образовање профила који су неопходни у Републици Србији.

У будућности је могуће очекивати повећану потребу за високоспецијализованим стручним кадром у многим медицинским дисциплинама. У том смислу потребно је планирати нове специјализоване програме за едукацију кадрова ангажованих у здравственој заштити од масовних незаразних болести, користећи успешне моделе у свету. Велику квалитативну предност МФУБ представља чињеница да су њене наставне базе најугледније здравствене установе терцијарног нивоа у земљи.

Активности у организацији и унапређењу здравствених специјализација, субспецијализација и континуиране медицинске едукације

Медицински факултет у Београду је вишедеценијски регионални лидер у области професионалне едукације лекара, укључујући и организацију програма различитих здравствених специјализација, субспецијализација и континуиране медицинске едукације.

Упркос великој традицији и одличном менаџменту са потпуном дигитализацијом програма вештина и рокова за клиничке ротације, постоје мале слабости које су највећим делом везане за формалне и техничке пропусте у номенклатури вештина у Правилнику о здравственим специјализацијама и ужим специјализацијама здравствених радника и здравствених сарадника који је ступио на снагу 2013. године, уз накнадне корекције истог објављене у службеном гласнику Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 10/2013, 91/2013, 113/2013, 109/2014, 53/2018, 17/2021, 77/2022, 6/2023 и 93/2023).

Систематично спровођење ревизије одређених медицинских вештина и осавременивање вођења документације, за које већ постоје светли примери у неколицини последипломских програма на МФУБ, омогућило би усаглашавање са Европским директивама. Стратешки оквир за иновацију програма требала би да буде хармонизација са одговарајућим европским програмима с једне стране и друштвеним потребама које дефинише Министарство здравља, с друге стране.

- У професионалној едукацији лекара је, као и на интегрисаним академским студијама, кључно придржавати се најновијих ревидираних стандарда Светске федерације за медицинско образовање (WFME) из 2023. године за последипломску едукацију. У овим стандардима се акценат ставља на стимулацију професионалне аутономије лекара, а поред стицања знања и вештина током специјализације посебна пажња се посвећује и изградњи

сопственог медицинског идентитета лекара у здравственом систему, као и поштовању начела професионализма у раду са колегама, болесницима и њиховим ближњим.

- Унапређење услова за стицање специјалистичких знања и вештина додатно се обезбеђује усклађивањем броја кандидата са капацитетом наставне базе и расположивошћу ментора за суштинско обављање менторских вештина. Програм последипломских специјалистичких студија треба да представља документ који у потпуности информише студента, промовише и дефинише одговарајуће исходе образовања, њихов утицај на здравље пацијената и заједнице и пружа драгоцену подршку наставницима и менторима у току стручног образовног процеса и евалуације стечених знања студента.
- Стандардизација критеријума за полагање испита ће ускоро бити омогућена полагањем свеобухватног теста знања пре полагања усменог комисијског испита, и на тај начин омогућити и оптимизацију евалуације стечених знања и вештина. У том смислу неопходно је да службе МФУБ на начин као што одговорно прате све програме који су акредитовани од стране Националног акредитационог тела, евалуирају и резултате последипломских програма.
- У будућности би великој популацији лекара која стиче своје специјалистичке вештине и знања у наставним базама МФУБ било важно обезбедити адекватну информациону подршку и могућност бављења клиничким истраживањима уз помоћ краткотрајних стипендија.
- Потписивање билатералних споразума са страним високошколским институцијама би представљало основу за студијске боравке специјализаната и упознавање са специфичним експертским вештинама.
- Кроз хармонизацију програма са осталим медицинским факултетима који поштују стандарде и принципе WFME, потребно је дефинисати механизме којима би МФУБ подржао кандидате који желе европску сертификацију својих специјалистичких или субспецијалистичких диплома. Овакав вид верификације наших специјалиста и субспецијалиста би био веома афирмативан за Школу и додатно повећао привлачност последипломских програма у региону.

Унапређење истраживачке инфраструктуре

У протеклом периоду, упркос значајном унапређењу истраживачке инфраструктуре, постојале су велике тешкоће у погледу финансирања базичних и транслационих истраживања. Наиме, иако су истраживачи МФУБ добили највећи број пројеката Фонда за науку у Републици Србији, број финансираних пројеката је недовољан у односу на велики кадровски потенцијал Факултета. Посебно је потребно пажљиво размотрити коришћење материјалних средстава из тзв. институционалног финансирања, која су у првој расподели додељена за педесет пројеката. Искуства овог конкурса представљаће основу за унапређење критеријума за доделу средстава у наредним годинама. Наиме, поред научне изврсности руководиоца пројекта, потребно је оценити и квалитет истраживачког тима, као и актуелност научне проблематике.

Узимајући у обзир садашњу перспективу у погледу расписивања нових научних пројеката, као и материјалну ситуацију на МФУБ, у будућности ће бити потребно трагати и за новим начинима финансирања, пре свега ослањањем на међународне пројекте, али и потрагом за националним донаторским програмима. Потребно је размотрити могућност за ангажовање партнерске агенције која би пружала административну помоћ истраживачима приликом конкурсисања за европске пројекте.

У протеклом периоду на Факултету су по први пут акредитована два **Центра изврности (ЦИВ)**, ЦИВ за редокс медицину и ЦИВ за биологију скелета. Један од начина за побољшање финансирања истраживања на МФУБ је и акредитација додатних Центара изврности, за шта МФУБ поседује изванредне кадровске и инфраструктурне капацитете. Најближи акредитацији је суштински постојећи Центар за молекуларну медицину, који испуњава све потребне научно-истраживачке услове и за формалну акредитацију.

Иако то до сада није била пракса, свакако би бар део прихода који долазе од докторских академских студија требало усмерити на финансирање пројеката који су истраживачка основа за докторске дисертације. Ова врста праксе је увелико присутна на неколико факултета београдског Универзитета. Поред тога, одређена материјална средства опредељују се на факултетима у Србији и као додатак на постојеће пројекте, како би њихово успешно реализовање било могуће. Приликом доделе средстава требало би организовати компетитивне конкурсе за младе и истраживаче средње генерације.

Потребно је такође омогућити признавање истраживачког звања клиничким асистентима и борити се за њихово равноправно учешће на пројектима Фонда за науку. Једно од могућих решења за овај дугогодишњи проблем представља заједнички рад наставника МФУБ и УКЦС на акредитацији Универзитетског Клиничког центра Србије као научно-истраживачке организације, чиме би се стекли услови да овај колос клиничке науке буде признат као научна институција од стране одговарајућих органа.

Важно је поменути да у области научног рада постоји могућност да се и без улагања додатних материјалних средстава ситуација унапреди. Пре свега потребно је сачинити виртуелну интеграцију лабораторијске опреме и простора са прегледом доступне опреме и видео презентацијом одговарајућих лабораторијских техника и њихове примене у базичним и транслационим истраживањима. Посебан значај овог интегрисаног приступа опреми на МФУБ је у приближавању савремених „омикс“ технологија истраживачима. Поред тога, неопходно је креирање базе опреме у којој би електронски било могуће заказати термин коришћења опреме. Припреме за овај пројекат су већ у току, јер је сачињена база опреме на Институтима МФУБ. Када су у питању клиничка истраживања, драгоцену помоћ у дизајнирању клиничких студија би могао да пружи професионални центар за дизајн студија и обраду података. Такође је потребно и унапређење комуникације базичних и клиничких истраживача на МФУБ као припремна фаза за формирање биобанке. Посебну пажњу је потребно обратити на набавку материјала за истраживања за који не постоје званични дистрибутери у Србији. У том смислу је драгоцен ангажман специјализованих Служби МФУБ.

Унапређење здравствене делатности МФУБ

Посебан аспект будућег развоја МФУБ представља здравствена делатност која се годинама успешно реализује на институтима за патологију, микробиологију и имунологију, судску медицину, хигијену и хуману генетику.

За што успешније пословање потребно је активно радити на склапању уговора са појединим здравственим установама ради повећања обима анализа. С обзиром на то да здравствена делатност доноси драгоцену средства МФУБ, потребна је што јача институционална подршка како би се ова делатност проширила и на институте који је до сада нису имали.

Постојећу изванредну међуинститутску сарадњу могуће је и додатно унапредити централизацијом места узорковања за различите дијагностичке методе, у простору који би према техничким и архитектонским решењима био најрепрезентативнији за МФУБ.

Унапређење инфраструктуре објеката

У протеклом периоду МФУБ је уложио значајне напоре на одржавању инфраструктуре објеката који припадају Факултету. Значајно је реконструисана зграда Силоса, Институт за Судску медицину и Институт за медицинску и клиничку биохемију. Пример успешне реконструкције су и велики радови на Институту за патологију и на згради Деканата.

У предстојећем периоду потребно је посебну пажњу посветити модернизацији простора за наставу. Потребна је дигитализација амфитеатара и вежбаоница као и набавка специфичне опреме у ове сврхе.

Поред тога, потребно је уз очување оригиналног изгледа амфитеатара и вежбаоница МФУБ инвестирати у повећање удобности смештаја, у мери у којој то финансијска ситуација буде дозвољавала.

Потребне су додатна унапређења студентског стандарда, у смислу да се постојећи слободни простори на факултету искористе као читаонице, које би омогућиле коришћење пауза у настави за рад.

Финансирање МФУБ је кључна тачка у будућем периоду, поготово имајући у виду релативно повећан број наставника и сарадника и неопходност њиховог напредовања. Иако је последњих неколико година ангажовањем клиничких асистената успостављена одговарајућа кадровска пирамида на клиничким предметима, потребно је имати исти сензибилитет када је у питању очување наставно-научног подмлатка на базичним медицинским предметима. Интересовање младих људи за бављење наставом као основним занимањем и научним радом је почело да слаби последњих година, у мери да се конкурси на овим предметима завршавају неизбором кандидата. Препознавање овог проблема, који је у претходном периоду почео да се решава оснивањем и радом Радне групе за израду новог правилника о обрачуну и исплати плата и других примања на МФУБ, захтева велику одговорност не само према очувању квалитета наставе на базичним предметима, већ и према будућности Школе. У решавању овог приоритетног проблема на МФУБ потребна је

велика флексибилност и јединство свих наставника Школе, без обзира на области из којих долазе, који имају заједнички циљ, а то је квалитетно и модерно образовање здравствених радника.

Ненаставне службе МФУБ су карика без које један велики и сложен систем као што је МФУБ не може да функционише. Рад ових служби је дефинисан посебним стандардима и представља део свих докумената са којима се усклађују програми Школе (стандарди WFME, ORPHEUS итд.). У том смислу је веома значајан прилив квалитетног ненаставног подмлатка који је последњих година запослен на МФУБ. Потребно је да се и овај део кадра МФУБ континуирано усавршава у својим професијама, како би Факултет био што припремљенији за усклађивање у сфери акредитационих процеса, законодавства у високом образовању, науци и здравству, поштовања етичких норми, као и за решавање повремених изазова из спољњег света, било да су у питању специфичне друштвене околности или појединачни проблеми.

У Београду, 07.10.2024. год.

Проф. др Татјана Симић